

ZNANSTVENI SKUP

„Održivi razvoj poljoprivrede i turizma u kontekstu klimatskih promjena“

Poreč, 12.11.2020.

Pozdravni govor

Dame i gospodo, kolegice i kolege, dragi prijatelji izrazito mi je zadovoljstvo da Vas kao domaćin mogu pozdraviti ispred Instituta za poljoprivredu i turizam u Poreču, i u svoje osobno ime, te zaželjeti Vam ugodnu radnu atmosferu na Znanstvenom skupu „Održivi razvoj poljoprivrede i turizma u kontekstu klimatskih promjena“.

Na početku moram izraziti žaljenje što se ovaj skup održava on-line putem u cilju sprječavanja daljnjeg širenja COVID-19. Spomenuti virus izazvao je pandemiju koja je u cijelom svijetu već odnijela popriličan broj žrtava pa stoga ovakav oprez nije na odmet. Iako je koronavirus malo promijenio planirane rokove i sam protokol skupa, nadam se da ćemo uz primjenu tehnike koja nam u današnje vrijeme omogućava video i audio komunikaciju na daljinu ipak uspješno odraditi planirani skup i upoznati se s najnovijim istraživanjima iz područja utjecaja klimatskih promjena na poljoprivredu i turizam, a neformalno druženje ćemo odgoditi za neka bolja vremena.

Osobito me raduje što su se zajedno sa Institutom za poljoprivredu i turizam u organizaciju uključili Razred za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Akademija poljoprivrednih znanosti i tako dodatno dali na važnosti ovom skupu. Stoga, ovom prilikom, posebno zahvaljujem na svekolikoj pomoći Akademiku Ferdu Bašiću, tajniku Razreda za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti a ujedno i predsjedniku skupa kao i Akademiku Franji Tomiću predsjedniku Akademije poljoprivrednih znanosti i predsjedniku Znanstvenog odbora, bez kojih bi ovaj skup izgubio na važnosti.

Zahvaljujem se i institucijama koje su prihvatile suorganizaciju skupa i to: Agronomskom fakultetu u Zagrebu; Fakultetu agrobiotehničkih znanosti u Osijeku, Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu u Zagrebu, Institutu za jadranske kulture i melioraciju krša u Splitu, Poljoprivrednom institutu u Osijeku, Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji, Ekonomskom fakultetu u Osijeku, Fakultetu za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije u Puli i Istarskoj županiji pri čemu pozdravljam i ovdje prisutne predstavnike županije kolegicu Nadu Prodan pročelnicu Upravnog odjela za turizam i dr. sc.

Ezia Pinzana Pročelnika Upravnog odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodno gospodarstvo. Pozdravljam i uvaženog gradonačelnika grada Poreča Lorisa Peršurića.

Nadalje koristim ovu priliku, kako bi zahvalio cijelom Znanstvenom i Organizacijskom odboru na trudu koji su uložili oko odabira tema i radova kao i organizacije cijelog skupa, koja je bila dosta zahtjevna obzirom na neizvjesnost koja je vladala praktički do posljednjeg trenutka vezano uz sam način održavanja, uvjetovan epidemiološkom situacijom s koronavirusom u Hrvatskoj.

Veliku zahvalu za svekoliki angažman oko organizacije i pripreme skupa dugujem i našim mladim kolegama iz tajništva skupa i to profesorici Ani Matin i dr. sc. Marijanu Buboli.

Na kraju, zahvalio bi i našem sistem administratoru kolegi Adrianu Fabretiju koji je u vrlo kratkom roku uspio savladati, montirati i staviti u funkciju svu opremu za izvođenje videokonferencije bez čega ovaj se skup ne bi mogao održati na ovakav način.

Posebno mi je zadovoljstvo što je jedan od povoda održavanja ovog znanstvenog skupa 145. godišnjica utemeljenja Instituta za poljoprivredu i turizam u Poreču. Zbog spomenute pandemije koronavirusom ova obljetnica održava se skromno bez velikih događanja i okupljanja, kako bi se što je moguće više izbjegli bilo kakvi osobni kontakti. Stoga, dopustite mi da iskoristim ovu priliku da Vas upoznam sa nekoliko važnijih činjenica vezanih uz Institut u Poreču, a o današnjoj znanstveno-istraživačkoj djelatnosti Instituta detaljnije ćete se upoznati kroz plenarno izlaganje doktorice Smiljane Gorete Ban.

Odlukom Istarskog sabora u travnju 1875. godine s radom je započela Pokrajinska vinarsko-voćarska stanica koja je bila prva prethodnica Instituta. Pokrajinska vinarsko-voćarska stanica osnovana je na području Austrougarske monarhije koja je na svom teritoriju imala još tri slične institucije koje tako danas s Institutom povezuju zajednički korijeni. Na području današnje Austrije, uspostavljene su dvije stanice, u Klosterneuburg i Rotholzu, dok je na području Italije uspostavljen današnji institut u San Michele all'Adige. U tom kontekstu, koristim priliku istaknuti da je naš Institut za poljoprivrednu i turizam, odmah poslije Veleučilišta u Križevcima, najstarija znanstveno-istraživačka Institucija u Hrvatskoj iz područja biotehničkih znanosti.

Tijekom svih godina svog postojanja, djelujući ponajviše na prostoru Istre, ali i šire, Institut je sukladno prilikama, mijenjao ime, aktivnosti te udjele istraživanja i obrazovanja u okviru svoje djelatnosti. Međutim, od svojih je osnutaka Institut neprekidnim radom rješavao

presudna pitanja i probleme prvenstveno istarske poljoprivrede čime je izravno ili neizravno doprinosa njenom razvoju.

Institut pod današnjim nazivom Institut za poljoprivredu i turizam djeluje od 6. ožujka 1989. godine. Te godine se tadašnji OOUR „Poljoprivredno znanstveni centar“, koji je djelovao u sklopu radne organizacije za srednje usmjereno obrazovanje i poljoprivredne znanosti Poreč „Mate Balota“, izdvaja u samostalnu radnu organizaciju. Od 1996. godine Institut za poljoprivredu i turizam djeluje kao znanstveni javni institut RH.

Institut je danas jedan od 25 javnih znanstvenih Instituta u Republici Hrvatskoj, te što je potrebno istaknuti, jedan od samo 5 javnih znanstvenih Instituta izvan Zagreba. Uz Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču na području Republike Hrvatske djeluju još četiri Instituta iz područja biotehničkih znanosti i to: jedan u Osijeku, dva u Splitu i jedan u Jastrebarskom. Spomenuti instituti prema pedoklimatskim kriterijima ravnomjerno su raspoređeni diljem Hrvatske i svakog od njih karakterizira određena specifičnost i ciljevi istraživanja po kojima se međusobno razlikuju. Držimo kako navedeno doprinosi policentričnom razvoju naše države, pa se tako Istarska županija može pohvaliti da uz samo još tri županije pored grada Zagreba na svom prostoru ima takvu znanstvenu instituciju.

Institut njeguje multidisciplinarni pristup istraživanju u kojem povezuje poljoprivredu i turizam, dva usko povezana, međuovisna i u ovom podneblju neodvojiva sektora. Poznato je da kvaliteta, specifičnost, tradicija i ugled poljoprivredno-prehrambene proizvodnje i proizvoda u određenom geografskom području mogu imati snažan utjecaj na razvoj turizma, dok s druge strane, globalni trendovi u prehrambenim navikama u turizmu potiču promjene u strukturi i obujmu poljoprivredne proizvodnje. Rad Instituta temelji se na istraživanju svih aspekata koji mogu unaprijediti različite segmente u lancu od uzgoja i proizvodnje do marketinga i prodaje gotovog proizvoda. Navedena sinergija specifičnost je Instituta ne samo u užem okruženju već i šire, na što smo ponosni jer smo bili među prvima koji su uvidjeli potrebu za takvim istraživanjima.

Imajući u vidu važeće prirodne, društvene i gospodarske aspekte prostora na kojem djeluje, kao i regionalna obilježja poljoprivredne proizvodnje i turizma te nužnost kontinuiranog razvoja tehnologija, u istraživačkom radu Instituta, definirane su sljedeće znanstvene specijalnosti: vinogradarstvo, vinarstvo, maslinarstvo i maslinovo ulje, povrćarstvo, agroekonomika, turizam na ruralnom prostoru, održivi turizam, turizam posebnih interesa i ekologija. Međutim, uzimajući u obzir suvremene trendove, brz protok informacija, mobilnost

znanstvenika, nova saznanja i interdisciplinarni pristup koji karakterizira današnju znanost, na Institutu je osiguran prostor i novim idejama kao i mogućnost razvoja drugih specijalnosti u području biotehničkih i društvenih znanosti.

Važno je istaknuti da je Institut u strateškom planu jasno postavio svoju misiju, a to je stjecati i prenositi znanja kroz znanstveno-istraživačku i stručnu djelatnost u poljoprivredi i turizmu u svrhu održivog razvoja svog okruženja. Navedeno dakako nije moguće bez nekoliko osnovnih elemenata kao što su kontinuirani razvoj i unaprjeđenje ljudskih potencijala i infrastrukture Instituta, međunarodne suradnje te ne manje važne uske sprege s gospodarstvom. Nadam se da će upravo tekući i budući projekti objediniti sve ove elemente.

Institut je u posljednjih 7-8 godina ostvario velik napredak u svakom pogledu. Uvišestručen je broj prijavljenih i financiranih nacionalnih i međunarodnih kompetitivnih projekata kao i znanstvena produkcija. Dok je financiranje iz proračuna gotovo na jednakoj razini kao i prije nekoliko godina, sredstva koja Institut ostvaruje putem kompetitivnih natječaja i kroz uslužnu djelatnost (te ponovno usmjerava u znanstvena istraživanja) višestruko su porasla. Na Institutu je danas zaposleno gotovo 50% ljudi više nego prije 5 godina. Prema svim pokazateljima uspješnosti znanstvene djelatnosti, Institut snažno napreduje. Za realizaciju tekućih ali i budućih projekata i ostalih aktivnosti nužna je svekolika podrška resornih Ministarstava, Znanosti i obrazovanja, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva turizma, kao i županijske i lokalne uprave, koju očekujemo da ćemo i dalje dobivati, obzirom da smo dosad uvijek dobro surađivali na svim poljima, a koja će nadam se u budućnosti biti još izraženija.

Suradnja je ključ daljnjeg uspjeha i mi smo na nju uvijek spremni. Suradnja nije uvijek jednostavna, svi mi imamo svoje osnovne zadatke i nije uvijek lako pomiriti različite interese. Nije uvijek jednostavno riješiti problem bitan za lokalnu zajednicu, a da rezultati istog istraživanja budu relevantni na globalnom nivou i objavljivi u najuglednijim svjetskim znanstvenim časopisima. Sve to se od nas često očekuje, i to sa različitih strana. Stoga, želimo da svi naši partneri još bolje upoznaju Institut, da vide koje su naše mogućnosti i da shvate da mogu puno toga dobiti od suradnje s Institutom, da pronađu još veći interes u takvoj suradnji, da shvate da zajedno možemo do velikih stvari i velikih uspjeha. Koristim ovu priliku kao poziv na otvoreni razgovor, da zajedno pronađemo još više zajedničkih niša u budućnosti.

Treba istaknuti da se, javni znanstveni Instituti, ali i cijela akademska zajednica, u posljednje vrijeme nažalost često spominju u negativnom kontekstu, kako nisu dovoljno efikasni i produktivni. Navedeno uglavnom proizlazi iz površnih i banaliziranih činjenica izvučenih iz

konteksta i iz nedostataka jasne vizije i strategije za njihov razvoj, a s druge strane i iz nepoznavanja činjeničnog stanja. Trebamo li biti bolji? Svakako! Međutim, ozbiljni zaokret u hrvatskoj znanosti ne može se postići samo pukim pregrupiranjem, preslagivanjem spajanjem ili razdvajanjem. Za takvo nešto potrebno je napraviti suštinske zahvate, što traži hrabrost, viziju i strategiju. Premda su promjene u znanosti posljednjih godina izuzetno brze i teško ih je pratiti, znanost je ipak posao za maratonce. Nema slučajnih iskoraka i značajnog napretka preko noći. Ako želimo podići razinu znanstvenog rada na barem prosječnu u europskom istraživačkom prostoru moramo biti spremni na znatna ulaganja u infrastrukturu i, još važnije, u ljudske potencijale, što se u posljednje vrijeme zanemaruje. Mi smo spremni prihvatiti izazove suvremenog vremena i to svakodnevnim radom pokazujemo, no izuzetno je važno stabilno okruženje u kojemu su jasna pravila igre i to na duži rok.

Važno je reći kako je područje rada kojim se bavi Institut dio strateških dokumenata na nivou europske unije, ali i naših lokanih politika. Na nama je da tu svoju zadaću prepoznamo i iskoristimo, kako bismo nastavili tradiciju te osigurali budućnost za generacije koje dolaze. U današnje vrijeme, uspjeh znanstvene i akademske zajednice presudan je za uspjeh društva. Naša buduća uspješnost u sve globaliziranijem i tehnološki naprednom svijetu ovisi o vrijednosti koju kao društvo pridajemo istraživanju, znanju, kompetencijama i obrazovanju. Stoga pozivam odgovorne da nam pruže još veću podršku, osiguraju stabilnost i sredstva za razvoj, za još veći iskorak, jer Institut za to ima sve pretpostavke i uvjete, a mi se obvezujemo prihvatiti još veću odgovornost, prionuti još većem poslu i isporučivati još bolju vrhunsku znanost, patente i usluge.

Još jednom, na kraju, želio bih svom Institutu i svim njegovim djelatnicima zaželjeti sretnu godišnjicu, a svima nama ugodan, konstruktivan i plodonosan rad u okviru današnjeg skupa!

Hvala vam lijepo !!!!